

Радко **РАДКОВ**

ЧЕРЕШОВА ЗАДУШНИЦА

Когато облачета от кадения
из пръстени кадилници кръжат
над гробищната пръст и натежат
над жито, хляб и плодни приношения.

Когато над свещи, цветя, моления
жените заизвиват, заредят,
те виждам жива, сякаш няма смърт
и плът са спомените, не видения.

И всеки гробен камък става мост
и някъде в небето се изгъва
тревясалият селски коловоз.

А твоята коса от абанос
с тревите се развява и потъва
сред облаци, възнасящи Христос.

БОГОЯВЛЕНИЕ

На Владимир Георгиев

Валяха снеговете песенни,
звъняха църкви и в студа
се спускат радостни процесии
по хълмовете на града.

Клокочат струи в ледовете.
Спасете ме като преди,
богоявленски водосвети,
целебни, бликащи води!

Така естествено и близко,
в душа от звън и тържество,
земята среща с всеки извор
дареното ѝ Божество.

И се разтваря всяка къща
пред греещата свобода
на пеещата, всемогъща
свещенодействена вода.

По ръсенки и кръщенета,
според завета от предци,
вървят свещеници и светят
като възкръснали светци.

И аз след смърт и дълга битка,
се връщам в детството, назад,
при лъхащата здраве китка,
замръзнала за благодат.

При звънкащите на завоя
шейни край порти от чимшир
и при усмивката на моя
приятел с име Владимир.

Кръсти се, слънце, в ледовете!
Спасете ме като преди,
богоявленски водосвети,
целебни, бликащи води!

Да видя как невидим пърха,
сред ветрове и снежен пух,
над църквицата златовърха
Йордански гълъб, Божи Дух.

Как под зората розопръста,
димяща в белите лъки,
трошат леда и хвърлят кръста
в Йордановденските реки!

И да се къпя в многозария
от бистър стъклописен мраз,
превърнал моята България
във сребърен иконостас!

Богоявление. Съседство
на сняг, води и небеса.
Аз твойто тайнствено наследство
през огъня ще пренеса

Електронно издание на адрес: **vestnikiskri.com**
Издава свещ. Лъчезар Лазаров, отговорни редактори Снежана Костадинова, Боян Балкански. С. Искрец
Тел. за връзка – **0885987833**. Моля, изпращайте материали на електронен адрес: **vestnik_iskrec@abv.bg.**
Ползвани сайтове: https://www.slovo.bg

ISSN 2738-7798

Искри в Искрец словесното огниво. И сее във душата светлина. Сеяч е то на дефицитно слово, разнасящо човешка топлота.
П. Пеев

ИСКРИ

СТРАНИЦИ ЗА ПРАВОСЛАВИЕ И КУЛТУРА. Година III, брой 34, февруари , 2022 г.

В началото на Великия пост

Всяка година в края на февруари или началото на март, в последните дни преди да започне Великият пост, ние празнуваме неделята на блудния син.

Припомняме си историята на онзи младеж, който поискал полагащото му се наследство и се впуснал в самостоятелен и весел живот. Не се минало много време и той изпаднал в немилост. Тогава, осъзнавайки своята грешка, с чувства на покаяние и искайки прошка, той се върнал при своя любящ баща.

Малко или много, пред Бога и собствената си съвест, всички ние сме блудни и неразумни синове и дъщери, взели и прахосали дадените ни от Бога таланти!

Ето, времето в което трябва и можем да се осъзнаем, идва. Това е именно времето на светата Четиридесетница, на Великия пост. Как и колко всеки ще спазва поста, като въздържание от блажна храна, е въпрос на воля, физическо здраве и личен избор. Осъзнаването на нашите недостойнства, обаче, покаянието и прошката са задължителни за всеки, който съзнава своята духовна и божествена природа. Чрез тях ние се очистваме от нашите волни и неволни грехове: товар, който в противен случай носим в душата си, и който все повече натежава. Успокояваме нашата съвест, която ни изобличава ежедневно…

Да, може би сред нас има хора, които силно са заглушили в себе си гласа на съвестта. Това е особено състояние на човешката душевност, което на пръв поглед изглежда като прагматично решение, но на практика представлява много сериозно душевно заболяване. То води до духовна смърт, превръща божественото творение човекът – в животно, в безскрупулен егоист, напълно безразличен към нуждите на своя ближен и мислещ само и единствено за себе си.

От друга страна, нашият небесен Творец и Баща винаги ни очаква с отворени обятия, с родителска любов и богата духовна трапеза, щедро отрупана с благодат и опрощение за всеки. †

От брой 33

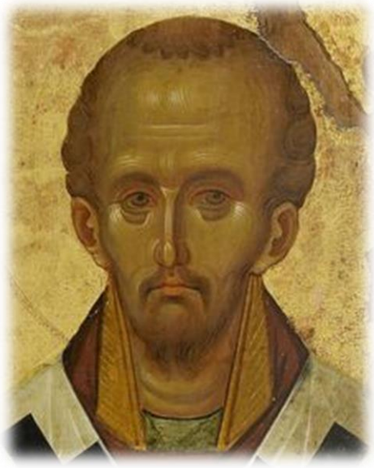
Третият стълб на нашата вяра – светителят ***Йоан Златоуст***, бил родом от Антиохия. Както и другите двама – и той израснал с грижите на своята майка, по име Антуса (цветуща). Не само името ѝ, но и нравът и животът ѝ били за пример сред християните.

Самият Йоан, след като изучил красноречие (омилетика), философия и право, се заел да изучава Свещеното писание, защото в светските мъдрост и забавления той не можал да открие никакво удовлетворение. Лека-полека се отдал на молитва към Бога. След кръщението си, той станал още по-внимателен и стриктен към собствения си живот. Искал да стане монах, но временно отложил тази своя стъпка заради майка си, за да не я остави сама, както и тя го молела.

След нейната кончина, св. Йоан бързо раздал имуществото си на бедните и се уединил в скромен и тих монашески живот. Занапред той странял от всякаква известност и прекарвал дните си в послушание и покорство към повелите на своя благочестив старец. Така светият му живот и постоянната молитва стигнали до Бога, който му изпращал чудни видения.

Самите Христови апостоли Петър и Йоан Богослов му се явили, като му предрекли голяма част от живота му и го увещавали да не се предава независимо от изпитанията, които той щял да му поднесе. Интересно е, че този тайновидец, когато идвали при него с молба за изцерението на някаква болест, ясно и недвусмислено казвал, и на болния, и на неговите близки, да изменят живота си, да станат добри и милосърдни и ги убеждавал, че именно тогава Бог щял да изцери болестта.

След години отшелнически живот Йоан бил ръкоположен за свещеник в Антиохия, на която служба останал дванайсет години. Той проповядвал непрекъснато и словата му вдъхновявали паството. Неговите проповеди били толкова красноречиви, че множествата, които се събирали да го слушат изпадали веднъж в радост и импулсивно му ръкопляскали, а

друг път изведнъж заридавали със сълзи. Сред слушателите му имало както християни, така и езичници.

Веднъж една жена в храма, разчувствана от неговата проповед, но и затруднена да осмисли всичко казано докрай, рекла: „Учителю духовни, Йоане, златни уста, ученията ти е дълбоко и слабият наш ум не всичко може да постигне“. От тоя момент насетне св. Йоан бил наричан от всички „Златоуст“, но и самият той започнал сам да се старае проповедите му да бъдат прости и разбираеми и за най-необразованият човек. И днес, когато човек зачете многото му творения, ще открие тази простота в изказа му. И докато читателят се пита, защо светителят обяснява всичко с толкова подробни и детски слова, сам той ще бъде удивен от чудната мисъл, която те със съвършена простота разкриват.

С избирането на св. Йоан за Константинополски архиепископ, той започнал и там да проповядва с духовен плам за необходимостта от предан на Бога живот и най-вече насърчавал всички, особено свещениците, към смирен и милосърден живот. Той намирал тяхното охолство за вредно и се погрижил самият той да бъде пример. Намалил всички свои разходи, раздавал средствата си на болни и бедни. Св. Йон устроил много болници, от които една се намирала до главната църква. През този период освен другите си дейности той написал и оставил много творения, както и своята св. Литургия.

Светителят отменил охолните приеми и дълги гощавки, които организирали неговите предшественици. Но врагове му създала най-вече силната му проповед, която често изобличавала разточителния живот на аристокрацията; алчността, грабителството, сребролюбието, коравосърдечието и безотговорния живот на народа, който при нещастия и бедствия се събирал в храма, а след като отминели, се отдавал на гуляи и зрелища… Изобличаването на всичко това предизвикало злобата на императорския двор и някои духовници, които се били предали на сребролюбие и алчност. Не закъснели най-различните обвинения срещу него за обиди срещу властимащите. Те още повече се ожесточили срещу Божия праведник, когато той отговарял, че изобличава пред народа не личности, а самия грях. А онези, чиято съвест се бунтува, трябва да негодуват не срещу него, а срещу самите себе си. „Ако царицата – казвал той – не вижда зло в себе си, то тя няма защо да се сърди.“

Стигнало се до там, че императрицата поискала със стража да изведе Йоан от храма, но народът я отхвърлил. След два дни той сам се предал на чиновника, който трябвало да го отведе в заточение. Това не се случило. През нощта станало такова силно земетресение, че самата императрица и всички врагове на светителя се отказали от пъклените си планове. Народът с радост го приел обратно. Не след дълго св Йоан в проповед отново изобличил пиршествата и разточителствата на аристокрацията, та дори и скъпите колиета, с които богатите дами се окичвали, а вълните на недоволство срещу него се усилили. Този път свикали срещу него съд и го осъдили. В града настанали размирици, пролята била кръв. Той смирено се предал на властите, които го влачели от град на град до самата му смърт.

След трийсет години в Цариград тържествено били посрещнати неговите мощи. А пред тях, на колене, децата на стария император искали прошка от светителя за делата на своите родители. †

Проф. д-р Драгомир ***ЛАЛЧЕВ***
Институт за български език при БАН

„ЦАРСКО“ СЕЛО ЛИ Е ЦÀРИЧИНА?

Продължава от бр.33

селата *Гърло* и *Ребро́* в Брезнишко, *Ребро́во*, Свогенско; *Челопе́к,* Врачанско; *Зеле́на гла́ва* и *Три уши́* – планински ридове в Западна Стара планина; *Злият зъб* в Рила; село *Глава́,* Белослатинско. Тук думата *глава́* /анатомично понятие/ е употребена като географски термин за означаване на хълм, могила или планинска височина.

Подобни са и редица други местности и селища, чиито метафорични имена съдържат думата *чело́*: *Челопе́к, Челопе́чене*, или пък умалителната дума *кру́шка* „електрическо осветително тяло” появила се също в резултат на преносна употреба поради прилика по форма с *кру́шка* „вид плод от овошка„

Същата преносна употреба на корена *цар* забелязваме и при познатата ни дума *ца́ревица /лат. Zea mays/*, именуваща растение, чийто връх завършва също с такава върхна метличка от златистожълто разклонено съцветие, приличащо на украсата върху шлема и шапките на царе, князе и войводи. Тази **царева китка** с форма на малка четчица, метличка е затъкната върху шапката или короната и символизира властта и военната сила на владетеля. Наблюдателният поглед на българския средновековен селянин е доловил приликата между царската украса и върха на растението и подобно на *ца́рицата*, му е дал сполучливото метафорично название *ца́ревица.*

Царствената украса се вижда и във витрините на музейните експозиции, както и върху старинни литографии и портретни изображения на редица балкански владетели, местни князе, боляри и войводи. Среща се и в облеклото на някои австроунгарски и трансилвански банове и князе.

За разлика от по-ранната народна дума *ца́рица,* названието *ца́ревица* за именуване на другото, по-различно по височина растение, се появява много по-късно в българските народни говори, откъдето преминава в съвременния литературен български език. Последното възниква първоначално в българска диалектна среда след XVI век, когато за първи път кочани от царевицата са донесени в Европа заедно с картофите, доматите и тютюна от испанските и португалските мореплаватели, завладели земите на Латинска Америка. От Европа тези растения се усвояват и на Балканите. В българския език думата *ца́ревица* има редица други свои диалектни синоними: *кукуру́з, мису́р, папу́р*.

Двете думи *ца́рица* и *ца́ревица* са едни от безбройните случаи на преносна образна употреба за назоваване на ботанически понятия в българския език. Те са пример за богатото образно мислене и тънка наблюдателност на българския селски жител, който постоянно живее в тясно съприкосновение със заобикалящата го природна среда, в която минава целия му земен живот. † (*Първа публикация – бел.ред)*

Валентина ***ПАНОВА***

ТРИФОН ЗАРЕЗАН

Разказано по празниците!

Нали цял живот съм си душата на компанията, пък и хубавец според нежния пол. То за това и тази година една седмица преди „Трифон Зарезан” джиесемът и фейсът ми прегряха от покани за празника. Но аз от моята компания никога не се деля.

Тази година по график се пада на Пачо на лозето да зарезваме. И както се знае празникът е на всички и затова трябваше да мина през магазините да видя какво предлагат търговците, защото подаянията от село отдавна свършиха.

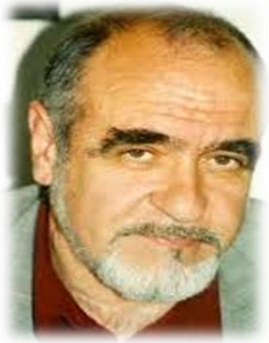
Влязох най-напред в месарския магазин. Нали така е редно. Без „цър-пър“ няма весело, ако из могилата не се разнесе привлекателният аромат на свинска пържола.

– Дай ми седем пържоли, толко са приятелите – обясних без да ме пита месарят.

– Двадесет и три лева – чух троснато зад щанда.

Бръкнах в джоба си и от там ми се усмихнаха пет лева.

Взех пет пликчета със слънчогледови семки и тръгнах към аверите. Е, обещах на семкаджията, че утре ще му занеса стотинките, които не ми достигнаха. †

Лозан ***ТАКЕВ***

ЦВЕТЯ ЗА ЛЕВСКИ

След слова гръмогласни,
заря за милиони,
сред гирлянди и песни
за тебе, мълчим…
и отново е ясно –
не в това е поклона,
щом оставаш и днес ти
едничкия син…

Край положени много
букети с фактури
и с държавна субсидия
купен венец,
се поражда у мене
въпрос процедурен
как описва цветята
в тефтерче светец?!

Толкоз много венци
и букети в ръцете
няма как твоя паметник
да събере…
А е нужна любов от сърце
с едно цвете.
Да положим любов от сърце
по-добре!

И в поклона гнева
пак не мога да скрия…
Бих се радвал, Василе,
и аз като теб
на невена от двора
на леля Мария
и синчец от полето
в ръка на дете…†

Симеон ***НАЙДЕНОВ***

ИСКРЕЦ

Искра, искрила в твойте младини
до днес блести под българския
свод.
Искрец – шест букви, наедно
събрани,
запазили са твоя древен род.

Запазили са древен род и име,
запазили са със от вечността,
за да пребъдеш. И за да те има,
най-искрящо място на света.

Гордите планинци, тук живели,
неподвластни са били на
господар,
с твърда стъпка гордо те вървели,
над себе си – само със Бог и цар.

Искрата, заискрила във мадани[1],
и днеска продължава да искри!
Обичат свойто село искречани –
искрата от маданите гори,
гори!... †

1. Съоръжения за обработка на желязна руда.

Александър ***ВУТИМСКИ***

ДЕТСТВО

Още помня оня малък двор
и сред него - бедната къщурка,
що като огромна костенурка
дремеше под ведрия простор.

Нощем над зелените поляни
тръгваше бездомната луна.
И липите в лунна светлина
бяха черни, страшни великани.

А когато моят благ баща
все не се завръщаше от фронта,
взирах се във сребърните клони
и за него мислех във нощта.

Но, уви! - напразно съм го чакал.
Спомням си безцветната луна
и очите на една жена,
с мокър блясък пламнали във
мрака...

Тия мои някогашни дни!
Тия мои минали години!
Ето, небесата пак са сини,
пак просторът разведрен звъни.

Никой днес не чакам да се връща
и тежи ми чистият простор...
Още помня оня малък двор.
Още помня стихналата къща. †

Свещ. ***Л. ЛАЗАРОВ***

БРАКЬОВ КАМИК

Разказ

В най-високата част на Божица, в източния край на селото, се намира махала Клепало. Днес искречани наричат тази местност „кула“, заради изградения, в близкото минало, телевизионен ретранслатор. Разположена е по красив северо-западен склон, из който клокочат чисти планински потоци, идещи от буковите гори над Клепало. Накрая на къщите, в малка дъбова гора и днес стои неголям каменен кръст-оброк – в чест на Светата Троица. И всяка година, в неделя, местните и техните потомци се събират на това място, служат слава и раздават овнешки корбан за здраве и берекет. Малко по-нагоре е ловджийската чешма и по пътя над нея се стига до скалиста чукаринка, в подножието на която се събират границите на селата Искрец, Свидня и Чибоавци. Там, където се кръстосват пътищата, му викат Локвата. Самата локва е в свиднянско, а малките ливади около нея – една в чибаовска, а друга в искрецка мера – са така разделени и днес. На върха стои скала с ръбата и остра снага, която се нарича Бракьов камик. За нея се носят легенди, една от които ще разкажа, така както съм я чул и запомнил от стари хора.

Случило се е през турско.

Тогава животновъдството в планината било основното препитание и на тамошните селяни, и на турците, които макар и рядко, се заселвали по земите на балканджиите. Гяури. Така турците наричали местните българи. Това презрително обръщение означавало неверник, роб, а отношението им било такова не само на думи. Селяните били изтикани по баирите. Те пасли стоката си по върховете. Мерите им били из трудно достъпните чукари и дълбоките дерета, където на някои заветливи и личави места, издигали малки къщурки, много по-малки от плевните и кошарите си. Понякога на селяните им потръгвало. Ценни били по онова време вълната и кожите, животинската мас, овчата лой, роговете на животните, агнетата и овчето сирене. А най-ценни и вардени били хубавите пасбища из планината, които не били много, и

за които често ставали кавги, та даже и на бой се налитало. Какво да се прави! То било в името на оцеляването и прехраната на многото челяд, считана за Божия благословия и така необходима в тежката стопанска работа.

Край Локва се събирали пастири от трите села. Пладнували със шарените си стада под дебелите букови сенки. Пазели мерите си, а в локвата поили стоката заедно. Водата била от Бога дадена и за всички. По-начетените животновъди имали тапу[1] за ползването на хубави пасища, но затова плащали данък на турската държава. Дори из планината се спазвали кануните[2], а там пишело, че „раята и земята принадлежат на Султана“. Били обложени с данъци и кошарите, воденициите, къщите, сеното, свинете, както и всяка каруца с дърва. От животно до човек – всичко било обложено с данък, дори и работоспособните непълнолетни и неженени синове, които се трудили на бащиния имот, дължали данък. По тая причина мнозина давали поголемите момчета ратаи в чуждите къщи, където им плащали по нещо, а така не дължали и данък за тях. Тежък бил животът на селяните. Този гнет понякога правел тъй, че човек да забрави за човещината си и да се озвери повече от животно.

През летните жеги, когато се случело по-дълга суша, дивата балканска тревица съвсем прегаряла и овцете мръхтели из ливадите, пиели вода и пладнували под сенките, а вечер се прибирали гладни по кошарите. Зоб нямало. За хлебеца бедните селяни примесвали житото си с просо и ечемик, та никак не оставало за стоката.

Случило се веднъж, че овчиците на един искрецки пастир подбрали все още зелената тревица в ниското, зад Бракьов камик, където рано падала сянка, и дорде да видиш, поопасли равната камениста ливада. Съгледал ги едни млад свиднянски овчар и се пуснал с тоягата си да ги прогони. Спречкали се двамата. Побутнал го свиднянецът. За лош късмет, другият паднал и си ударил главата на един от многото камъни, с които била осеяна ливадата. Издъхнал завалишкият! Побратимът му много се разкайвал, като видял какво е сторил, опитвал да го свести, но било късно.

Кръвнината била голяма, а кадията разпоредил и друго. Понеже било спор за земя, разпратили народ надолу към Своге, а на Бракьов камик ударили тъпан. До където се чувал неговият глас, до там свиднянското землище минало към Искрец, и така било години наред – чак до началото на двайсети век. Дори и тогава отделянето на Свидня от Искрец станало трудно.

И днес тоя спомен, макар позабравен, се споменава из народа. И днес името на оная местност напомня за злощастното събитие. А човешкият живот все тъй си остава скъп и неоценим, та не е възможно никак да бъде платен: ни с кръвнина, ни със земя. Днес, макар отдавна границите между двете села да са високо при локвата, над нея се издига тоя самобитен паметник, за да напомня на всички колко безценен е човешкият живот. †

[1] Тапу ремси - такса, плащана от всеки рая в полза на държавната хазна за правото му да стопанисва поземлен имот.

[1] Разпоредбите на Султана.

Ген. Георги ***ПЕТРОВ***

ВИЕНСКА АРХИТЕКТУРА И БИРА „АЛМУС“

Пристигате в Лом малко скептични и не се надявате на нещо кой знае какво забележително. Но все пак, решавате да се

разходите и, разбира се, да стигнете до Дунава, тази вечна река, мълчалива свидетелка на история и превратности, на човешки победи и погроми.

И така, влакът изсвирва и спира на ж. п. гарата. Една до друга са новата постройка, която ломчани откровено не харесват, и старата, притихнала и тъжна. Безспорно тя е архитектурен шедьовър, но за съжаление оставена на произвола на времето и съдбата. Перспективата е да се реставрира и за в бъдеще да се превърне в музей.

Кокетното градче си има своя приглушен, но неповторим чар. Него го създава изящната красота на 57-те старинни сгради с виенска архитектура, образци на късния сецесион и псевдобарок. Отличават се с изтънчен вкус и изисканост на фасадите. Особен интерес представляват островръхите кули, съчетанието на растителните и фигурални мотиви около високите прозорци и красивите орнаменти по витите балкони. Основно сградите се намират на главната улица и на времето са били собственост на големи търговски фамилии – Миланези, Стайкови, Андрееви, Ценко Тодорови, Цонзарови, Табакови, Поптодорови, Кусидис, Бечеви, притежаващи магазини и търговски складове в града. Построени са през XIX и началото на XX век по проекти на австрийски, белгийски, немски и унгарски архитекти. Всяка сграда притежава своя интересна история, някои са реставрирани, други са запазили своите орнаменти и облик от минали времена. Ломчани познават къщите на политика и изключително честния адвокат Никола Логофетов, на красивия и достолепен аптекар Тодор Велев, участник в Балканската и Европейската война, на градоначалника Симеон Начев, на народния представител Никола Попов (негов племенник е световноизвестният виолончелист Стефан Попов), на Петра Лилова, (тук през 1918 г. отсядат прочутата руска балерина Ана Павлова, приятелка на Чарли Чаплин и „оперното чудо” Христина Морфова), на откривателя на паметниците на Кръстьо Пишурка и Никола Първанов и организатор на състезания с елитни коне Тодор Босев и други. Най-популярна и най-снимана е Червената къща, известна с фамилиите Стайкови – Пиронкови. Ангел Стайков – търговец, житар, банкер, собственик на застрахователно дружество; Ангел Пиронков е бил негов съдружник, собственик на магазин с най-елегантна мъжка и дамска конфекция. Къщата е наричана така заради цвета й. Тя

е с разчупена архитектура и купол, построена е през 1925 г. и е най-поддържана. Има своето

излъчване и привлича погледите на местните хора и гостите на града.

Днес малко е останало от удивителната красота на тези сгради. А някога от пристанището до казармите, от двете страни на улица „Главна“, те са показвали горда осанка, парите, вкуса, културата на техните собственици, видели по чужди земи великолепна архитектура, и решили, че техният град също заслужава просперитет. Още през 1811 г. Лом е споменаван сред „по-забележителните градове на главните пътища”. Тук акостират австрийски кораби, а градът се явява най-краткия път по Дунав от Западна Европа до Бяло море и постепенно става главно експортно пристанище за

Виена.

Не може да се намирате в Лом и да не спрете пред читалището, което носи хубавото име „Постоянство”. Тук преди 165 години даскал Кръстьо Пишурка организира първото у нас театрално представление „Многострадална Геновева”. И днес традициите са живи – на ломска сцена гостуват театри от столицата и от цялата страна. Любителите на това велико изкуство неведнъж са се наслаждавали на изпълненията на Константин Кисимов, Коста Цонев, Йорданка Кузманова, Ванча Дойчева…

Малко известен е и фактът, че в Лом е живял и вървял по

неговите улици завърналият се от Виена учител Цветан Радославов с текста на „Мила Родино" в джоба на палтото си, на път за сливнишките боеве. Градът е давал подслон на етнографа Димитър Маринов и полк. Борис Дрангов, част от прочутия Ломски конен полк, на сина му Кирил, на писателката Яна Язова и проф. Балабанов, на учителя по спорт швейцареца Луи Айер и легендарния пилот Списаревски... Град на учени, театрали и банкери, на търговци, моряци и авантюристи.

Забележителна за гостите на Лом е кулата-наблюдателница, която е първата от подобен тип у нас. Построена е през 1879 г., а в края на 80-те години на XX век е обявена за паметник на културата. Днес до нея има и Музей на противопожарното дело.

И така, вие сте съвсем близо до Дунав. Но преди да застанете на неговия бряг, ще минете покрай най-старата вестникопродавница в България, тя е на повече от 100 години, красива кокетна, построена пак в стил сецесион, съхранила спомените на царска България, на социализма и с претенции да остане и в бъдещето.

Ако е лятна привечер, на брега ще се насладите на неповторимите

дунавски залези над реката. Те подаряват на душата красота, спокойствие и величие, а ако е есен със сигурност ще се загубите в непрогледната ломска мъгла. При всички случаи обаче Лом ще го запомните с вкусната риба и рибената чорба, с пенливата бира Алмус, чието производство е започнало през 1894 г. от чехите

Малотин и Хозман и, разбира се, с гостоприемството и добротата на неговите жители.

Тръгвате си от крайдунавското градче със смесени чувства. Представата Ви за призрачен и изостанал град е променена. Вече сте убедени, че тук има съхранена история и очаквано бъдеще, което със сигурност ще бъде изградено от младите ломчани, обичащи своя роден град. †